

REPORTAGE COMPACTE OOGTEST VOOR OUDEREN

Een vrouw ondergaat een oogtest in het Eveen Korthagenhuis in Amsterdam-Noord.

Foto Joost van den Broek / de Volkskrant

Nodeloos met staar rondlopen

Slechtziende ouderen hebben niet alleen meer kans op botbreuken, ze lijden ook vaker aan depressies. Het landelijke project Vision 2020 Nederlands probeert de oogzorg te verbeteren.

Van onze verslaggeefster
Winnifred Jelier

AMSTERDAM Mevrouw Hendriks (89) knijpt haar ogen samen. Ze ondergaat een oogtest, en moet van praktijkassistente Maud Bruul zinnen oplezen die met minuscule letters op een blaadje staan gedrukt. 'Heel goed hoor', moedigt Bruul haar aan.

Bruul test sinds een jaar alle nieuwe bewoners van het verzorgingshuis Eveen Korthagenhuis in Amsterdam-Noord op oogproblemen. Dit doet zij in het kader van Vision 2020 Nederlands, een landelijk project om de oogzorg beter in te richten, en dat nu nog in de pilotfase verkeert.

Met een compacte oogtest kunnen mensen als Bruul patiënten helpen om een scherpere voorselectie van patiënten voor oogartsen te maken. Dat is nodig, want het aantal oogpatiënten zal de komende jaren flink toenemen.

Als er niets gebeurt, raken oogartsen overbelast. 'Dankzij zo'n voorselectie krijgt de oogarts echt alleen nog ogen met pathologie te zien', zegt Jan Keunen, hoogleraar oogheelkunde van het UMC St Radboud en voorzitter van Vision 2020 Netherlands. Nu is een oogspecialist volgens Keunen nog te vaak tijd kwijt aan patiënten die met minder specialistische, en dus goedkopere, zorg ook al geholpen zouden zijn.

De organisatie van Vision 2020 Netherlands kwam op het idee voor het plan door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), die wereldwijd onopgemerkte slechtziendheid en blindheid wil bestrijden. 'Ik dacht: dit probleem bestaat bij ons niet', zegt Keunen. Veel Nederlandse oogspecialisten zagen onopgemerkte

slechtziendheid en blindheid vooral als een probleem van ontwikkelingslanden.

'Maar in Nederland is dit net zo goed een probleem', zegt Keunen. Er lopen 320 duizend Nederlanders, onder wie voornamelijk ouderen, met een oogprobleem rond zonder daar zelf weet van te hebben. Vanwege de vergrijzing zal deze groep de komende jaren enkel groeien.

Daarom kwam Vision 2020 Netherlands met een landelijk plan om de oogzorg beter in te richten. De bedoeling is om meer mensen preventief door de eerstelijnszorg te laten testen op een oogprobleem. Op die manier zal de groep oogpatiënten eerst juist nog meer toenemen, maar verwacht Keunen dat het aantal oogpatiënten dat bij de oogarts belandt dankzij de verbeterde filtering door praktijkassistenten, opticiens en optometristen hanteerbaar blijft.

Voorlopig richt Vision 2020 Netherlands zich vooral op ouderen, zoals bewoners van verzorgingstehuizen. 'Ouderen merken zelf niet altijd dat hun zicht verslechtert', vertelt Keunen. 'En als ze het wel merken, denken ze vaak dat het bij de ouderdom hoort, en dat er niets meer aan te doen valt.'

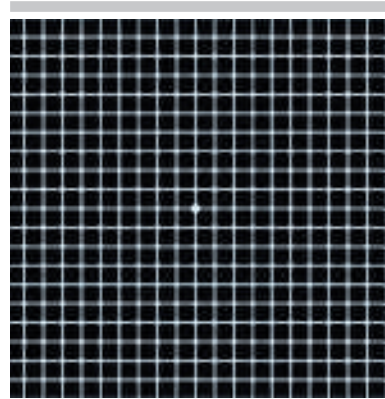
Geïsoleerd

Iemand als mevrouw Hendriks blijkt hierop een gelukkige uitzondering. Zij heeft haar ogen geregeld laten controleren, en lijkt goed te weten wat de oogzorg voor haar kan betekenen. 'Maar dat is lang niet altijd zo', zegt Bruul. Zo was er onlangs iemand in de praktijk die waarschijnlijk al een aantal jaren met staar rondliep. 'Terwijl je dat vaak goed kunt laten verhelpen.'

Een slecht zicht bij ouderen ver-

groot de kans op vallen en daarmee op kneuzingen of botbreuken. Daarbij komt dat 40 procent van de ouderen die slecht zien, lijdt aan een depressie, enkel en alleen vanwege het slechte zicht. 'Slechtziende ouderen durven vaak nauwelijks alleen de straat op', zegt Keunen. 'Ze raken sociaal geïsoleerd, en uiteindelijk worden zij depressief.'

De eerste resultaten van Vision 2020 Netherlands wijzen volgens Keunen in de goede richting. Zo werd in de eerste pilotfase bij bijna 40 procent van de geteste ouderen een niet eerder gesignaleerd vastge-

Ziet u goed?
Doe de lijnentest.

Verslechterd zicht kan zich manifesteren in het zien van kromme lijnen die eigenlijk recht zijn.

Kijk naar de stip in het midden van het raster. Eerst met beide ogen, dan met het ene oog en dan met het andere. Trekken de lijnen krom? Dan is het tijd voor een bezoek aan de optometrist, huis- of oogarts.

steld, waarvan ruim de helft goed te behandelen bleek. Deze uitkomst komt overeen met het landelijke gemiddelde.

Veel van de te behandelen oogproblemen kunnen verholpen worden met een bril of een staaroperatie. Keunen: 'Dankzij zo'n ingreep vallen mensen minder, waardoor dus ook het aantal operaties afneemt.'

Gezondheidscentra

Het project klinkt als muziek in de oren van de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg (RVZ). De RVZ kwam in oktober met het advies *Medisch-specialistische zorg in 20/20*, waarin de raad de overheid oproept om minder complexe zorg uit de ziekenhuizen te verplaatsen naar zogeheten gezondheidscentra in de buurt.

'Ook pleit de RVZ al langer voor eerdere, betere en snellere zorg', zegt Pieter Vos, algemeen secretaris van de RVZ. 'Het preventief testen van ouderen op oogproblemen sluit hier goed bij aan.'

Wel oppert de RVZ het idee om oogartsen meer uit hun vertrouwde omgeving te halen. 'Specialisten zoals oogartsen zitten nog te veel in het ziekenhuis', zegt Vos. 'Het kan goedkoper zijn als een specialist bijvoorbeeld een spreekuur houdt in een gezondheidscentrum in plaats van in een ziekenhuis.'

Vision 2020 Netherlands heeft mevrouw Hendriks in elk geval weten te bereiken. Ook al had ze alles goed in de oogtest, toch krijgt ze een afspraak met de huisarts. 'Ik zag dat u er moeite mee had', zegt praktijkassistente Bruul. 'U kneep uw ogen wel erg samen.' Hendriks knikt. 'Het is af en toe een gokje', bekende ze al eerder.

EUROZONE

ECB-president ongekend positief

Mario Draghi, president van de Europese Centrale Bank, toonde zich vrijdag ongekend positief over de eurozone. Bij het World Economic Forum in Davos zei hij: 'Het is verbazend te zien hoeveel vooruitgang er is geboekt. Nog maar vijf maanden geleden was de eurozone er heel anders aan toe.' Nog geen twee weken geleden zei hij in het Europees Parlement dat de situatie in de eurozone 'zeer ernstig' was. Reuters

FITCH

Kredietstatus zes eurolanden omlaag

Kredietbeoordelaar Fitch Ratings heeft de kredietrating van zes eurozonelanden vrijdag verlaagd. België, Cyprus, Ierland, Italië, Slovenië en Spanje gaan een stapje achteruit, aldus Fitch. Het bureau maakte eind vorig jaar bekend de situatie in deze landen onder de loep te nemen. Fitch zei toen al somber te zijn over de vooruitzichten. De herziening is nu afgerond. Reuters

SCHULDEISERS

Griekenland nabij akkoord banken

Griekenland is bijna rond met private schuldeisers over een afschrijving op Griekse staatsleningen. 'We zijn één stap verwijderd van het afronden van de overeenkomst met de private schuldeisers', zei minister van Financiën Venizelos vrijdag. Maar de onderhandelingen met de trojka van EU, ECB en IMF over een tweede steunpakket van 130 miljard euro noemde hij 'moeizaam'. ANP

DOWNLOADSITE

Ook KPN weigert blokkade Pirate Bay

KPN weigert de omstreden downloadsite The Pirate Bay te blokkeren. KPN zegt geen sites te zullen blokkeren zonder daartoe een rechterlijk bevel te krijgen. Donderdag weigerde kabelmaatschappij UPC al de site te blokkeren. De Stichting Brein had daar om gevraagd. Die stichting kreeg eerder een rechterlijk vonnis dat Ziggo en XS4ALL The Pirate Bay moeten blokkeren. ANP

OUD-TOPAMBTENAAR

Nijhof gaat naar ingenieursbureau

Annemieke Nijhof wordt directielid en later -voorzitter van ingenieursbureau Tauw Group. Nijhof stapte in juni op als topambtenaar bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu: ze weigerde mee te werken aan PVV-beleid. In januari vertrok ze opnieuw, ditmaal als lid van de raad van bestuur van Grontmij. Daarmee zakte het aantal vrouwen in de top van grote bedrijven tot negen.